

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ XXXVII

№ 32 (1052)

19 ЛИСТОПАДА 1971 р.

Ціна 2 коп.

ЗА НАУКОВІ ПРАЦІВНИКИ

ЗА ВИСОКУ ЕФЕКТИВНІСТЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Партійні збори університету, що відбулись нещодавно, були присвячені стану наукової роботи в нашому вузі. З доповіддю «Про ефективність наукових досліджень і завдання партійної організації університету» виступив проректор по науковій роботі професор В. В. Фащенко. У своїй доповіді він зазначив: настав час комуністам нашого університету підвести підсумки, що конкретно зроблено для виконання постанови ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР «Про заходи по підвищенню ефективності роботи наукових організацій та прискоренню господарстві досягнень науки і техніки», які успіхи й недоліки є в науковій роботі останнього п'ятиріччя, які перспективи розвитку досліджень постоїть перед вченими у світлі історичних рішень XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду КП України.

За підсумками 1970 року, завершального року 8-ї п'ятирічки, наш університет (правда, не за всіма показниками) стоїть не в останньому ряду серед 50 вузів республіки: протягом п'ятиріччя у нас розроблялось 32 теми союзного та республіканського значення, видано 44 монографії, економічний ефект пересячно за рік склав 3 крб. (це вдвічі більше середнього союзного рівня по вузах МВССО СРСР).

Але по багатьох показниках ми відстаємо, бо не використовуємо потенціальних можливостей, наявних в університеті, звикаємо до спокійного життя, не вимогливо ставимось до себе і своїх колег, досить повільно шукаємо нових шляхів і методів в організації наукової роботи, в поліпшенні контролю за її виконанням.

У минулій п'ятирічці в університеті розроблялось 32 важливі теми. На дев'яту п'ятирічку за-

плановано 42, тобто на 10 більше попередньої. На виконання постанови ЦК КПРС (1968 р.) про ефективність наукових досліджень, ректорат визначив головні напрямки досліджень у п'ятирічному плані розвитку університету. Найбільшу кількість найважливіших тем виконують кафедри біологічного (12), хімічного (9) факультетів, астрономічна обсерваторія (5), інститут фізики (4) та ін. Та порівняно з провідними університетами 42 тем мало. Адже в минулій п'ятирічці Київський університет виконував 88 найважливіших проблем. Необхідно збільшити кількість комплексних важливих тем. У нас є резерви: механіко-математичний факультет, де шість кафедр не мають такої тематики; геолого-географічний факультет, де кафедри економічної та фізичної географії не досягли ще академічного рівня.

Комуністам усіх факультетів разом із секретарями партбюро є над чим подумати. Це також стосується кафедр суспільних наук, які є опорними на півдні України. Лише кафедра політичної економії з наступного року виводить свою тему на академічний рівень. Останні залишаються на традиційному кафедральному рівні. Всі кафедри гуманітарних факультетів не мають тем республіканського і всесоюзного значення.

За кафедральними планами числиться 73 теми. Контроль за їх виконанням, як показують факти, не систематичний, він посилюється лише на кінець року, коли все робиться поспіхом, або аж в кінці п'ятиріччя, коли треба одержати які-небудь рецензії і здати надруковані на машинці тексти до наукової частини. Математики прагнуть так планувати свої теми, щоб уникнути щорічного контролю, не допустити у «святая

святых» якихось інспекторів. Другим недоліком кафедральної тематики є відсутність міжфакультетської комплексності у дослідженні провідних крупних проблем.

Третім недоліком у виконанні кафедральної тематики є орієнтація на дрібні статті для публікацій, а не колективні збірки чи монографії.

Далі доповідач наводить конкретні цифри, які красномовно говорять про те, як працюють в цьому напрямку наші кафедри та установи.

В 1971 році кафедри та установи університету набагато поширили наукові зв'язки з 18 підприємствами промисловості, транспорту і будівництва міста Одеси. Для них виконуються дослідження по 27 темах на суму 312 тис. карбованців. Вирішуються різноманітні і дуже важливі проблеми: Цю роботу найбільш активно ведуть НДІ фізики, кафедри теоретичної фізики, органічної, неорганічної, полімерів, мікробіології і лабораторія інженерної геології. Зараз певна допомога надається і сільському господарству, виконуються дослідження по 11 темах на суму 105 тис. крб.

Вчені університету працюють над рядом цікавих і важливих сільськогосподарських проблем. Це — розробка та обґрунтування заходів по використанню заочувальних матеріальних фондів радгоспів Одеського винтресту, ґрунтові дослідження в господарствах Красноярського краю.

(Закінчення на 2-й стор.)

ВАЖЛИВА РОЛЬ ПРОФСПІЛОК

Так, профспілкорова організація університету відзначила своєрідний ювілей — відбулася чергова XXV звітно-виборна конференція.

На профспілковій конференції йшла ділова розмова про заходи, що мають сприяти якнайкращому виконанню рішень XXIV з'їзду КПРС і XXIV з'їзду КП України, вказівок партії і уряду, висловлених у виступі Генерального секретаря ЦК КПРС Л. І. Брежнєва на Всесоюзному зльоті студентів. У звітній доповіді голови профкому університету В. Г. Грановської відзначено, що діяльність профспілкової організації за звітний період дещо активізувалася, але є ще чимало питань, які потребують вирішення. Головне завдання профспілок у вузі — найбільш масово громадської організації — турбота про подальше підвищення успішності, діяльність її має бути спрямована на виконання основного заповіту В. І. Леніна: «Вчитися, вчитися і ще раз вчитися!». Саме профспілки мають відіграти провідну роль у боротьбі за покращення і удосконалення учебного процесу. Не може не турбувати те, що є ще чимало студентів, які вчаться на «трійки».

Доповідка відзначила успіхи колективу у науковій роботі, у залученні студентів до участі у дослідженнях через НСТ. Фахівці університету завоювали 11 премій і 25 подяк на республіканському конкурсі, чимало нагород одержали студенти на обласному та районному конкурсах. Але успіхи могли б бути ще більшими, якщо б ми зуміли вирішити такі «технічні дрібниці», як оформлення робіт. Чимало є ще робіт, які не подані на конкурси тільки тому, що вони не оформлені як слід.

Профспілкорова організація за звітний період приділяла значну увагу ідейно-виховній роботі серед студентів як через учебний процес, так і у позанавчальній роботі. Доповідка докладно зупинилася на роботі студклубу й проблемах художньої самодіяльності, проаналізувала стан спортивної роботи.

Велику увагу приділено у доповіді питанням побутових та житлових умов студентів і співробітників. Процент забезпеченості гуртожитком ще недостатній. Будівництво нового гуртожитку, яке розпочнеться у наступному році, має поліпшити становище. Слід пред'являти більш серйозні вимоги до їдалень та буфетів.

Значно покращилися житлові умови співробітників. За звітний період поліпшили умови 99 сімей. Вперше за багато років збудовано кооперативний дім. За цей час в санаторіях, будинках відпочинку та шляхом туризму оздоровлено 488, в спортивних таборах — 635 чоловік.

Доповідка проаналізувала роботу профкому з усіх важливих

питань університетського життя. Делегати прослухали також доповідь ревізійної комісії. Проректор по учебовій роботі Д. І. Поліщук проінформував присутніх про адміністративно-господарчу діяльність університету за звітний період. Він говорив про заходи, які вживає ректорат з метою поліпшення учебного процесу, педагогічної і виробничої практики, підвищення ефективності наукових досліджень тощо.

Про роль профспілкового активіста і студентської ради у виховній роботі говорили коменданти гуртожитку № 5 і № 4 А. П. Олейнікова і Л. О. Кравцова, про шляхи поліпшення культурно-масової роботи — голова студклубу Е. А. Чечельницький. Важливих питань зв'язків зі школою і необхідності шукати нові форми в ідейно-виховній роботі торкнулася у своєму виступі В. М. Малаховська. Питанням техніки безпеки присвятив свій виступ Я. Д. Макарчук. Про цікаві справи біологів розповіла І. Гробчак, яка звернула увагу присутніх на погану роботу їдалень у гуртожитку № 4 і буфету. Цього же питання, а також необхідності навести порядок у гуртожитках торкнувся у виступі проректор по адмінгоспроботі М. М. Король. Про необхідність раціонально використовувати кошти говорили бухгалтер спортклубу А. П. Азевич та Ш. М. Жовинська.

Секретар парткому університету Л. Х. Калуст'ян нагадав, що питання побуту, це питання великої політики і ми не маємо права забувати про це. Він піддав гострій критиці працівників госпчастини та комендантів гуртожитків за неуважне ставлення до потреб студентів. У питаннях побуту немає дрібниць. Відсутність чайників та склянок, іншого дрібного інвентаря нічим не можна виправдати. Л. Х. Калуст'ян говорив також про необхідність активізувати роботу студентів у профспілкових організаціях, більше уваги приділяти обслуговуючому апарату, чіткіше працювати всім членам профкому, більше вимагати з тих, кому студенти і робітники виявили довіру.

На конференції виступив відповідальний секретар обкому спілки працівників вищої школи В. К. Кікоть.

Обрано новий склад профкому. Обрано також президію профкому у складі: В. Г. Грановська, М. Ф. Будіянський, Ж. Л. Броун, В. Я. Ярошук, П. Ю. Данилко, Я. Д. Макарчук, Е. Т. Шиян, О. Ф. Погорелов, Ш. М. Жовинська, Т. М. Федотова, М. П. Бугайцов, Т. М. Пахомова, В. К. Голванов, А. Ю. Ахмеров, Л. Г. Пономаренко. Головою профкому знову обрано В. Г. Грановську. Заступником голови — М. Ф. Будіянського.

В ПАРТКОМІ ОДУ

На черговому засіданні парткому університету були розглянуті питання про стан політико-виховної роботи на біологічному факультеті, про керівництво партбюро хімічного факультету НСТ і про виконання Постанови ЦК КПРС «Про практику проведення

партійних зборів Ярославської міської партійної організації» парторганізаціями адмінгоспчастини і фізичного факультету. Комуністи обговорили проблеми, докладно проаналізували стан політико-виховної роботи на біофаці та інших факультетах, відзначили успіхи

хіміків у роботі НСТ, накреслили шляхи усунення недоліків в керівництві студентськими науковими роботами, порушили чимало важливих питань, пов'язаних з проведенням партійних зборів.

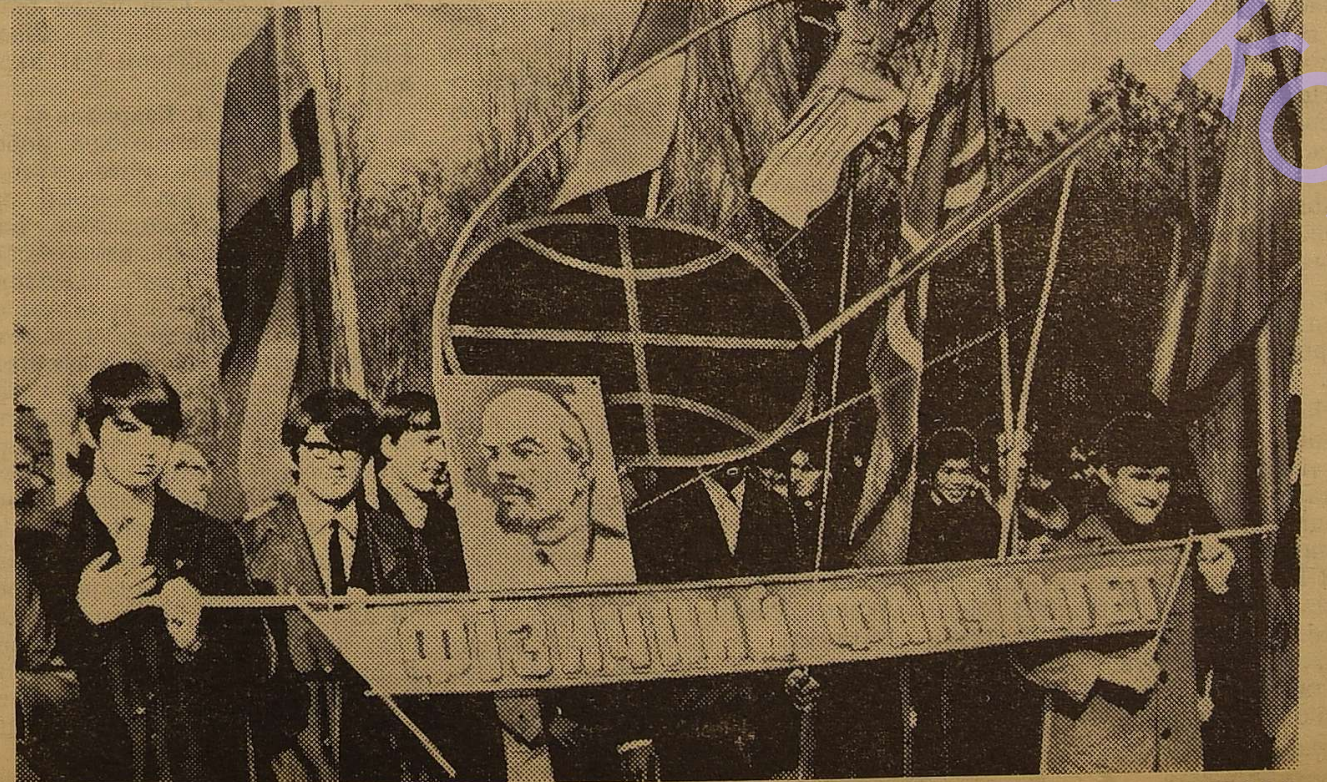
З обговорених питань прийнято розгорнути рішення, спрямовані на поліпшення стану роботи на ділянках, про які йшла мова на засіданні.

До 150-річчя Ф. М. Достоевського

Ім'я Федора Михайловича Достоевського законно стоїть в першому ряду тих письменників, хто склав славу російській і всесвітній літературі. Сьогодні, коли ми відзначаємо 150 років з дня народження Ф. М. Достоевського, значення його творчості для всього світу вже ні в кого не викликає сумніву. В Радянському Союзі ювілей письменника вилився у всенародне свято. Філологічний факультет та кафедра російської літератури взяли на себе почесні і складні обов'язки: пропаганду творчості Ф. Достоевського серед населення міста, популяризацію творів серед учнів старших класів, трудящої молоді, студентів технічних вузів і, головне, наукове пояснення естетичних і філософських протиріч письменника для студентів філологічного факультету.

Членами кафедри російської літератури було прочитано понад 20 лекцій у різних установах, середніх і вищих учебових закладах. Лекції читали доценти І. І. Цукерман та В. Ф. Руденко. До проведення шкільних вечорів були залучені студенти старших курсів російського відділу — Іванова, Кашіріна, Левіт, Зеленко та інші.

В ювілейному році по творчості Достоевського розпочалося читання факультативного курсу для студентів-юристів. На філологічному читаються спецкурси, працюють гуртки по вивченню творів письменника. Відбулося урочисте засідання кафедри, присвячене творчості Достоевського. На черзі — міжфакультальне засідання з рядом наукових доповідей (професори І. М. Дузь, Д. Г. Елькін, доценти В. Ф. Руденко, І. Я. Матковська). Члени кафедри готуються також до засідання Одеського Пушкінського товариства по темі «Достоевський і Пушкін».

На демонстрації в День Великого Жовтня.

Фото С. ЄФИМОВА.

ЗА ВИСОКУ ЕФЕКТИВНІСТЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

використання мікроелементів при відгодівлі свиней і крупної рогатої худоби, вивчення розповсюдження на тваринницьких фермах паразитів сільськогосподарських тварин тощо.

Ці роботи найбільш активно виконують: кафедри економічної географії, ґрунтознавства, фізіології людини і тварин, зоології безхребетних.

Слід відзначити пасивність у справі виконання наукових досліджень для радгоспів та колгоспів таких кафедр: систематики і морфології рослин, фізіології рослин, зоології хребетних, генетики і дарвінізму.

Не виконали планових завдань по госпдогоспівній тематиці механіко-математичний та біологічний факультет.

Згідно з відомчим планом МВССО УРСР в цьому році впроваджуються 5 робіт університету, згідно з університетським планом — 9. Всього 14 робіт.

Успішно йде впровадження по всіх темах відомчого плану (4 роботи кафедри органічної хімії, одна — лабораторії інженерної географії).

Орієнтовно економічний ефект від впровадження робіт в 1971 році складатиме не менше 6 млн. крб., тобто на 1 крб. витрат ми одержимо 3 крб. Це менше, ніж ми намітали на п'ятирічку — пересічно 3,5 крб.

В організації досліджень за замовленнями підприємств і колгоспів є ряд істотних недоліків. Поруч із крупними темами, які ведуться на ґрунті значних теоретичних розробок, є дрібні праці на 1,5—5 тис. крб. (кафедра ґрунтознавства, ОЦ і кафедра обчислювальної математики). Є факти, коли підприємства відмовились прийняти низькі за якістю роботи (виконавці тт. Контуш і Корнеллі). Очевидно, не треба братись за те, чого не можеш зробити. Необхідно шанувати марку університету.

Важливим показником в оцінці наукової роботи є участь вчених у виставках досягнень і передового досвіду народного господарства. У Москві, на ВДНГ СРСР, починаючи з 1967 року було показано 14 експонатів. За 4 роки одержано золотих медалей — 4, срібних — 11, бронзових — 22, почесних дипломів — 2. Найбільш значні праці, що експонувались, є наслідком роботи колективів, очолюваних тт. Демидовим, Богатським, Пресновим, Гоголевим. Слід сказати, що це далеко не межа наших успіхів, а лише початок.

Нині в університеті винахідницькою роботою займається 40—50 осіб. Протягом останніх трьох років вони одержали 20 авторських свідоцтв. Найактивнішими винахідниками є тт. Еннан, Кац, Демидов. Але цього теж не досить.

Доповідач говорить далі про те, що зроблено нашими вченими в галузі теоретичних досліджень за останнє десятиріччя. Він відзначив солідні дослідження професорів А. І. Уймова, В. П. Колмакова, Д. Г. Елькіна, М. П. Савчука, С. М. Ковбасюка, З. В. Першиної, І. М. Дузя, М. О. Левченка, А. В. Нездвідського, Г. А. Вязовського, А. А. Москаленка та ін.

Позитивні відгуки закордонних вчених мають монографії тт. Карпенка, Ганевича, Апатова, Якупова, Колмакова, Дихана, Бачинського, Файтельберга, Алексеєва-Попова та ін.

На іноземні мови перекладена монографія талановитого вченого т. Цесевича «Звезди типа RR Ліри» та праці інших дослідників.

Наукові напрямки та дослідження наших вчених оцінюються не тільки рецензентами солідних видань. Дуже важливими також є оцінки, які виносяться спеціальними органами АН СРСР або УРСР. Так, наприклад, постановою Бюро відділу біохімії, біофізики і фізіології АН УРСР відзначені як теоретично важливі дослідження т. Тульчинської в галузі біохімії та екології водних мік-

кроорганізмів: рішенням Бюро берегової секції Океанографічної комісії АН СРСР схвалюється напрямок досліджень під керівництвом т. Розовського (до речі на монографію Л. Б. Розовського з питань теорії геологічної подібності є посилання в підручниках); Бюро Наукової Ради з аерозолів ДК РМ СРСР у своїй постанові відзначає серйозне теоретичне і практичне значення робіт фізиків під керівництвом т. Федосєєва. Високу оцінку Президії АН УРСР одержали праці колективу органіків, яким керує т. Богатський, а також астрономів, якими керує т. Цесевич.

Багато проблем виникло у нас в зв'язку зі створенням Південного центру АН УРСР. Університет висунув пропозицію про можливі форми наукового співробітництва та організаційної взаємодії нашого вузу з установами Південного центру. Комплектування можливе в двох формах. По-перше, створення академічно-вузовських наукових комплексів з подвійним підпорядкуванням — керівництву Південного центру і ректорату університету. Це відділи певних академічних інститутів.

Другою формою співробітництва є включення в загальний координаційний план академічно-наукового комплексу важливих наукових напрямків з наступною можливою організацією установ АН УРСР. Це — дослідження в галузі фізики твердого тіла, горіння в дисперсному вигляді, дослідження в галузі математики, морської геології, біології моря, української літератури. Ці питання нині обговорюються на різних рівнях. Ми не можемо стояти осторонь цієї важливої справи. Далі т. Фащенко В. В. переходить до характеристики стану справ з підготовкою наукових кадрів.

До аспірантури, очевидно, треба готувати студентів третього курсу, перевіряти їх на науковій роботі, давати теми, які природно переростають в кандидатські дисертації. Студент повинен мати наукові роботи. А по-друге: на заочне навчання треба брати зі складеним кандидатським мінімумом, із зробленою на 30—40 процентів дисертацією. І головне: треба посилити контроль. За два останні роки жодне партійне бюро не слухало звітів аспірантів і їх керівників про роботу. А на радах факультетів атестації, треба думати, проходять формально. І ще одне: тема дисертації, як правило, має бути узгоджена з темою кафедри.

Важливою проблемою для нас є СНТ. У промові Л. І. Брежнєва на Всесоюзному зльоті студентів сказано, що недостатньо оволодіти програмним матеріалом. «Треба навчитися постійно удосконалювати свої знання, виробляти навички дослідника». Без цього неможливо орієнтуватися в потоці наукової інформації. В ОДУ працює 95 гуртків (в 1966 було 69). За неточними списками (у бік гіперболи, очевидно) у нас бере участь в науковій роботі 47 процентів студентів денного навчання. За 5 років ми одержали 348 дипломів, грамот, премій. Але у нас дуже мало студентських публікацій. В госпдогоспівній тематиці бере участь лише 186 студентів. Найбільше на фізичному факультеті, найменше — на мехматі і біологічному.

Студентська наукова робота — реальний ґрунт не тільки для формування дослідників, а й для комуністичного виховання. Думаю, що партійним бюро треба щоденно піклуватися про цю важливу ділянку нашої роботи. Необхідно, аби вона була тісно пов'язана з плановою роботою кафедр.

У нас створено патентоліцензійну і метрологічну групи, товариство винахідників і раціоналізаторів, відкрито на громадських засадах інститут патентознавців (60 студентів через 2 роки одержать дипломи і будуть кваліфікованими спеціалістами, не вигадиватимуть у майбутньому «велосипедів»). У цій справі ентузіастами виступають тт. Демидов, Контуш, Шилів, Вікулін, Бахмет,

Медведев, Момолігін. Але це тільки початок.

Настав час порушити проблему інформатики. Наукова інформація в університеті на рівні XIX століття. Далі доповідач наводить ряд фактів, які свідчать про невисокий рівень організаційної роботи: несвоєчасне виконання звітів, розпоряджень, подача заявок та інше.

Кілька слів про НДС. Вважаю за потрібне відзначити чесну і кваліфіковану роботу т. Сосновського, начальника НДС. На його плечі лягає дуже багато, але він уміло і спокійно працює. Правда, ми разом з ним це до кінця не укомплектували штат управління. До існуючої структури НДС, можливо, за прикладом інших вузів треба додати на громадських засадах інститут заступників деканів по науковій роботі. Це не зніме відповідальності з деканів, а полегшить їм роботу.

Аби показати, як негативно впливає на якість наукових досліджень — невимогливість і безконтрольність з боку завкафедрми і партійних бюро, зупинюся на планових наукових роботах факультету романо-германської філології. Відзначу, що на цьому факультеті є справжні вчені. Це передусім т. Шайкевич з співробітниками кафедри зарубіжної літератури, тт. Кухаренко, Корсаков, Сорбале та інші.

Але загалом справи на факультеті з науковою роботою далекі від рівня сучасних вимог; нечітке планування, дріботемність, штучне об'єднання в цикли, мізерна кількість публікацій щодо кількості виконавців, невимогливість, неохайність у звітності, невиконання планових завдань і надзвичайно низький теоретичний рівень робіт (деякі не сягають рівня студентських курсових).

Сконцентруємо свої зусилля на головних напрямках, доб'ємося значного економічного ефекту (3,5 на 1!), узагальнимо дослідження в капітальних монографіях, поліпшимо наукову роботу студентів і аспірантів — такі наші партійні вимоги. І ми їх мусимо виконати.

Почалися дебати. Першою на зборах виступила професор В. П. Тульчинська, яка підкреслила, що проректор по науковій роботі професор В. В. Фащенко глибоко проаналізував рівень наукової роботи в університеті і правильно підкреслив, що в цій галузі роботи біологічний факультет дещо відстає.

Головними проблемами нині є біологічні методи землеробства, очистка ґрунтових вод, виробництво харчового і кормового білків, підготовка біопрепаратів для боротьби зі шкідниками, забрудненням атмосфері, питання санітарії водоймищ і т. д.

У зв'язку з відкриттям Південного наукового центру великі завдання стоять перед науковцями в галузі морської тематики — дослідження біології морського дна, біології моря і т. п.

Наявність висококваліфікованих кадрів вимагає від науковців активніше включатись у виробничу роботу, розширити госпдогоспівну тематику і успішно виконувати завдання, поставлені перед біологічною наукою XXIV з'їздом КПРС і XXIV з'їздом КП України.

Професор М. І. Гаврилов у своєму виступі розповів про роботу вчених механіко-математичного факультету над проблемами прикладної математики. Вона вирішується як у плані наукової роботи, так і у справі підготовки кадрів, в тому числі в галузі оптимального управління і математичної логіки. Створення спеціальності прикладна математика здійснено за вказівкою Міністерства вищої освіти УРСР. М. І. Гаврилов говорив також про необхідність розширення госпдогоспівної тематики на факультеті.

Доцент Н. І. Штуова зупинилась на питаннях наукової роботи зі студентами, на тих завданнях, які поставлені перед вузами в доповіді Л. І. Брежнєва на Всесоюзному зльоті студентів. Особливо великі завдання в цю

му напрямку стоять перед науковцями суспільних наук, завдання, як формувати світогляд майбутніх спеціалістів, активних будівників комунізму. Кафедра політичної економії успішно залучає студентів до наукової роботи. У 15 наукових гуртках тематика студентських робіт розробляється відповідно до профілю факультету. В роботі є і недоліки. Слід більш активно залучати студентів до наукової роботи.

Професор кафедри неорганічної хімії Л. Д. Скрильов зупинився на питаннях роботи кафедри. Він зазначив, що обсяг госпдогоспівної тематики складає 100 тис. крб. На кафедрі успішно ведеться робота по підготовці кадрів. Але не всі працюють на повну силу. Наприклад, тов. Еннан госпдогоспівну тематику виконує на 50 тис. крб., а 49 науковців всі разом — на 40—50 тис. крб. Слід добитись того, щоб кожний викладач займався науковою роботою в обов'язковому порядку. Для цього слід оснастити кафедру устаткуванням, на якій іноді не вистачає навіть колб. Мають місце факти, коли тематика наукових робіт співпадає з госпдогоспівною тематикою.

Найкращий шлях поліпшення роботи кафедри — централізоване постачання реактивами і устаткуванням. Потрібні постійні кадри, посилений контроль за роботою, треба залучити до виконання госпдогоспівної тематики студентів-фахівців.

Про роботу науковців кафедри ґрунтознавства розповів професор І. М. Гоголев. За рішенням державного комітету Ради Міністрів по науці і техніці в університеті створена проблемна лабораторія географії ґрунтів і збереження ґрунтового покроя. Цього вимагали завдання, поставлені XXIV з'їздом КПРС в галузі сільського господарства. За дев'ять п'ятиріччя треба підняти врожайність на 20—25 процентів. Перед лабораторією поставлено чимало завдань. Це проблема кадрів, яких обмаль, приміщення і т. д.

Професор М. Ю. Раковський зупинився на проблемі ефективності в роботі, наукових основах викладання, говорив про вузівську і академічну науку, про розвиток марксистсько-ленінської теорії — основи всіх наук. Кафедра історії СРСР займається вирішенням цих проблем. Ідеологічні проблеми актуальні й для природознавчих наук. Слід підвищити увагу до ідеологічних проблем. Слід сказати, що партбюро факультету повинно бути більш оперативним. Правильно робить партком, коли в центрі його уваги є питання ідеологічної роботи. Важливою є проблема ефективності студентських досліджень, тобто дипломних робіт. Їх слід проводити не в рамках факультету, а в тих аудиторіях, про історію яких йдеться в роботі — на заводі, в порту, колгоспі і т. д. Важливими центрами ідеологічної роботи є народні університети, роботу яких слід поліпшувати.

Старший викладач Г. Г. Ткаченко у своєму виступі зупинився на питанні розвитку науковцями геолого-географічного факультету морської геологічної тематики, методиці розробки морських родовищ, нафти й газу. Для цього потрібно створити необхідну базу, правильно спланувати роботу університетського судна, на яке претендують декілька кафедр. Тим більше, говорить виступаючий, що нове судно нас не задовольняє, бо ми працюємо на ньому 5—6 місяців. На цей період судно потрібно тільки нам. На геолого-географічному факультеті немає експериментальних робіт. Науковці не можуть виконувати велике педагогічне навантаження і вести серйозну наукову роботу. Нас може виручити досвід науковців Москви і Ленінграда, де є старші наукові співробітники, які займаються тематичною проблематикою.

Ректор університету професор О. В. Богатський підкреслив у своєму виступі, що науковці університету керуються у своїй роботі рішеннями XXIV з'їзду КПРС і XXIV з'їзду КП України і ве-

дуть велику учбову, наукову і виховну роботу. Велике значення в їх роботі має виступ Л. І. Брежнєва на Всесоюзному зльоті студентів, турбота партії і уряду про студентську молодь. Не слід забувати, що науково-дослідна робота є базою для учбового процесу. Обговорюючи питання учбової, наукової і виховної роботи, ми тим самим накреслюємо свій перспективний план на нове п'ятиріччя. Втілення його в життя, це нерозривний зв'язок теорії і практики. Неправильно думають ті, хто вважає наукову роботу як другорядну. Коли кафедра наукового комунізму розробляє проблему комуністичного виховання, то слід встановити чіткі етапи розробки тих чи інших питань, а головне розподілити її на теоретичні проблеми і на питання безпосередньо практики, особливо вивчення вузівської роботи, питань удосконалення виховної роботи, узагальнення досвіду. Це і буде втіленням в життя результатів наукової роботи.

Великі перспективи у науковій роботі відкриває створений нещодавно Південний науковий центр АН. Вже працює інститут економіки. Буде створений обчислювальний центр, відділ математики, хімічної науки. Велику наукову роботу веде обсерваторія університету. В роботі деяких факультетів мають місце недоліки. Наприклад, біологічний факультет. Науковці взяли за госпдогоспівну тематику, є перші зрушення у науковій роботі, але там ще не все гаразд. Чимало недоліків в роботі науковців механіко-математичного факультету. Викликає тривогу обчислювальний центр. Він незавантажений. Його можуть передати Південному центру. Професору Гаврилову слід врахувати критику на адресу факультету романо-германської філології, який є в галузі науки найвідсталішою ланкою університету.

В найближчий час слід покращити роботу наших проблемних лабораторій, зміцнити кваліфікованими кадрами, досвідченими вченими. Зараз там колектив слабкий і не може вирішувати серйозних проблем. Видавнича робота поки що без змін. Питання про створення філіалу видавництва «Вища школа» буде вирішене в наступному році.

Наші завдання, зазначив у своєму виступі секретар парткому Л. Х. Калуст'ян, виходять з промови тов. Брежнєва Л. І. на Всесоюзному зльоті студентів. Про них вже говорилось в доповіді, у виступах попередніх товаришів. Я ж хочу зупинитись на роботі наукових гуртків. Участь студентів в науковій роботі — це один з кращих засобів виховання спеціалістів. А у нас сьогодні робота на цій ділянці не може нас задовольняти. Треба краще працювати. Нас не може задовольнити те, що тільки чотири роботи відзначені Міністерством МВССО СРСР і Міністерством МВССО УРСР.

Далі Л. Х. Калуст'ян торкнувся питання підбору і виховання аспірантів. Це неприємні факти, які мали місце, говорять про те, що завідуючі кафедрами, парторганізації, вчені ради не займаються питаннями виховання аспірантів, їх політичним вихованням, вихованням почуття обов'язку перед колективом, перед громадськістю.

Виступаючий відзначає, що рішення партійних зборів, допомога з боку партійної організації з боку факультетів, наукової частини в галузі наукової роботи сприятимуть поліпшенню і підвищенню рівня науково-дослідної роботи в університеті.

Секретар парткому Л. Х. Калуст'ян підтримав професора М. Ю. Раковського, який говорив про підвищення почуття відповідальності з боку партійних організацій. Він вказав також на те, що треба серйозніше підходити до друкованої продукції і не допускати таких методологічних недоліків, які мали місце.

З заключним словом виступив проректор по науковій роботі професор В. В. Фащенко.

ТАК ТРИМАТИ!

Артему Амвросійовичу Москаленкові — рівно 70. Весь він у творчому пориві і творчому настрої. Не один науковий задум здійснено, не один здійснюється. Понад сорок років плідно працює наш дорогий ювіляр і вчитель у вузах республіки. За цей час ним опубліковано понад 100 наукових праць, навчальних посібників, методичних розробок тощо.

А. А. Москаленко — науковець з широким кругозором. В колі його основних наукових інтересів насамперед історія української мови, українська діалектологія та історія української літературної мови. Цим ділянкам українського мовознавства присвячена переважна частина опублікованих праць.

А. А. Москаленко — автор ряду посібників з української діалектології, історичної граматики, історії української літературної мови. Свого часу вони були майже єдиними посібниками, що їх можна було рекомендувати студентам.

Великі заслуги А. А. Москаленка у підготовці наукових кадрів мовознавців-україністів. Понад 20 його аспірантів захистили кандидатські дисертації і нині успішно працюють у різних закладах республіки, а двоє з них — професори. Степан Пилипович Бевзенко і Йосип Олексійович Дзендзелівський захистили докторські дисертації.

Не раз виступав Артем Амвросійович офіційним опонентом при захисті кандидатських дисертацій,

написав багато відзвітів про кандидатські і докторські дисертації, рецензій на нові наукові праці і навчально-методичні посібники. Багато разів виступав з доповідями на республіканських і всесоюзних наукових конференціях, а також брав участь у IV і V міжнародних з'їздах славистів.

Плідна наукова робота Артема Амвросійовича перебуває в органічній єдності з навчальним і виховним процесом.

Багато сіл на Одещині обходив він, записавши найсуттєвіше, найсвоєрідніше. Помічниками були і студенти, і аспіранти. Як результат — словник специфічної лексики говорів Одеської області, один з перших обласних словників, численні живі і промовисті мовні факти — завжди під руками Артема Амвросійовича.

Артем Амвросійович любить учительську аудиторію. Він завжди радо відгукується на кожну нагоду виступити перед учителями на серпневих і січневих нарадах, на курсах удосконалення і т. д.

Це не випадково. Свою педагогічну діяльність Артем Амвросійович розпочав з учительювання. Було це вперше ще в 1921 році. Навіть у лавах Радянської Армії він продовжує працювати учителем. До 1928 року Артем Амвросійович на педагогічній роботі в школі. Не випадково, звичайно, наказом по Міністерству освіти в 1945 році уже на посаді заві-

дуючого кафедрою української мови доцента Москаленка Артема Амвросійовича було нагороджено значком «Відмінник народної освіти».

Артем Амвросійович Москаленко — активний громадський діяч. Був він і секретарем партбюро філологічного факультету Одеського педагогічного інституту, і деканом факультету, і головою місцевому, і членом партійного бюро філологічного факультету Одеського університету, і членом університетської групи народного контролю. Усі ми протягом багатьох років спостерігаємо, як любовно Артем Амвросійович веде студентську орієнтуєчи студентську молодь, колектив факультету до проблемних і злободенних статей в різних газетах. Він не байдужий до всіх факультетських справ, до багатогранного факультетського життя, активно виступає на зборах і на раді факультету, висуваючи суттєві питання. Зовсім недавно комуністи факультету обрали його до складу партійного бюро факультету.

Так тримати, дорогий наш ювіляр! Міцного Вам здоров'я і нових творчих звершень!

**Ф. СМАГЛЕНКО,
В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
доценти кафедри української мови.**

Редакція газети «За наукові кадри» приєднується до побажань колег А. А. Москаленка й бажає йому подальшого активного співробітництва в нашій газеті.

СПИСОК

найбільш відомих наукових праць в. о. професора кафедри української мови **МОСКАЛЕНКА А. А.**

1. Конспектний курс української мови, видання друге (змінене і доповнене), Дніпропетровськ, 1929.
2. Хрестоматія з історії української літературної мови, вид-во «Радянська школа», К., 1954.
3. Нарис історії української лексикографії, вид-во «Радянська школа», К., 1961.
4. Основні етапи розвитку української мови, вид-во КДУ, 1967.
5. Історична фонетика давньоруської і української мови, Одеса, 1960.
6. Синтаксис простого речення давньоруської і української мови, Одеса, 1959.
7. Українська лексика першої половини XIX ст. (конспект лекцій із спецкурсу), Одеса, 1969.
8. Лексика української літературної мови другої половини XIX — початку XX століття (конспект лекцій із спецкурсу), Одеса, 1970.
9. Словник діалектизмів українських говорів Одеської області, Одеса, 1958.
10. Синтаксис складного речення давньоруської та української мови, Одеса, 1959.
11. Нариси історії української діалектології, частина I, ОДУ, 1961.
12. Нариси історії української діалектології, частина II, ОДУ, 1962.
13. Методичні рекомендації для практичних занять з української діалектології, Одеса, 1965.
14. Методичні вказівки для практичних занять з української діалектології, Одеса, 1966.
15. Нарис історії українського алфавіту і правопису, Одеса, 1958.
16. Історія українського правопису (радянський період), Одеса, 1968.

ВОНИ ЗАХИЩАЛИ
ВІТЧИЗНУ

Школа ЖИТТЯ

МОЯ перша зустріч з Юрієм Йосиповичем Зуєвим, викладачем діалектичного матеріалізму, доцентом кафедри філософії, відбулась декілька років тому в одній з аудиторій філологічного факультету. В той же день, ми, студенти другого курсу, склали останній іспит літньої сесії — діамат, й, признатися, трохи побоювались, дивлячись, на серйозного викладача й стил з акуратними білетиками...

Про Ю. Й. Зуєва нам доводилось чути й раніше. З великою повагою й теплою відгукувались про нього як викладачі, так і студенти. Але іспит є іспит.

У КОЖНОЇ людини, яка пройшла крізь війну, обов'язково залишається в пам'яті який-небудь епізод, день, або навіть мить. Для вісімнадцятирічного Юрія Зуєва пам'ятним був серпень 1942 року. Він відїжджав на фронт з порошного залізничного вокзалчика міста Сиктивкара, де проходили учбові збори. Ю. Зуєв був призначений в полкову розвідку однієї з дивізій Північного фронту. Починались суворі фронтові будні (фото вгорі).

Під час коротких перепочинків збирались солдати біля вогнища, або просто під берізкою й мріяли. Мрії Юрка переважно були зосереджені на книгах. Як гостро відчував він необхідність вчитись! Ще в шкільні роки весь вільний час Юра проводив в бібліотеці. Психологія, філософія — ось що приваблювало його.

Але думати треба було про інше. Ворог звірів. Й удесятирили ненависть й бажання гнати й гнати фашистів геть з нашої країни.

Не довелося Юрію Йосиповичу зустріти День Перемоги в Берліні. Тяжке поранення у вересні 1943 року. Госпіталь. Лікарняне ліжко. 7 місяців боролись лікарі за його життя...

ТАК ПОЧАВСЯ для нього другий фронт — трудовий. Працював на Свердловському паровозо-ремонтному заводі, на розпи-

люванні лісу, працював, скільки вистачило сил.

Закінчилась війна. Першою «мирною» для Юрія Йосиповича була думка — вчитись. Тут же, в Свердловську, вступив до педінституту, а через декілька років переїхав до Іванова, де й закінчив навчання.

Нелегко було починати працювати, не маючи зовсім досвіду. Але він прийшов. Півтора року цей час не залишає Юрій Йосипович наукової роботи. Як результат — аспірантура, яку він успішно й закінчує.

І ось з 1965 року Юрій Йосипович Зуєв — викладач діалектичного матеріалізму в нашому університеті.

Одного дуже важко побачити його. Постійно в оточенні групи хлопців й дівчат. Й завжди спечерення, роздуми, сміх (фото внизу).

СЬОГОДНІ Юрій Йосипович — заступник зав. кафедрою філософії, член партбюро філфаку.

— Людина в турботах, — як говорить про нього доцент кафедри філософії Людмила Миколаївна Сумарокова. Колишня студентка Ю. Й. Зуєва, зараз його колега, дійсно з великим людським теплом говорить вона про Юрія Йосиповича. — Ви б подивились, як він готується до кожної лекції, не залишає без уваги навіть найменшої деталі.

Що ж, така вже він людина. Людина, яка пройшла велику цікаву й важку школу життя від робочого хлопчика до доцента.

КОЛИ пізно ввечері після заняття поверталась додому, з дверей історичного факультету вишов невисокий, худорлявий чоловік в темному пальто — Юрій Йосипович Зуєв. Він повільно йшов гомінливою вулицею в потіці студентів-вечірників. І я подумала, дивлячись йому вслід: «Добре, що студенти мають такого наставника. Йм пощастило з викладачем».

Т. ВАСИЛЬЄВА.

ПРО НАРАДУ ІДЕОЛОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Нещодавно відбувся розширений ректорат, на якому з розповіддю про республіканську нараду ідеологічних працівників, присвячену здійсненню рішень партії, виступив ректор університету професор О. В. Богатський.

Дана нарада, як зазначив виступаючий, — визначна подія в житті нашої республіки. В ній взяли участь секретарі обкомів,

міськкомів, райкомів КП України та обкомів ЛКСМУ, які віддають питаннями ідеологічної роботи, завідуючі відділами пропаганди і агітації та науки і учбових закладів обкомів партії, редактори республіканських та обласних газет, голови обласних комітетів по телебаченню та радіомовленню й інші представники організацій та установ, що мають відношення

до ідеологічної роботи. Професор О. В. Богатський розповів присутнім про те, як проходила нарада, на якій вступну промову виголосив тепло зустрінутий учасниками наради член Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ЦК КП України товариш П. Ю. Шелест, а з доповіддю виступив секретар ЦК КПУ Ф. Д. Овчаренко.

ВІД РЕДАКЦІЇ ДО СТУДЕНТА

На столі в редакції — свіжі газети. Вони ще пахнуть друкарською фарбою, а рядочки їх радують око. Приємно усвідомлювати, що через деякий час вона буде жадібно розвчачуватись і читатись, давати студентам цікаві думки, розбиратися разом з ними в насущних проблемах їх життя, радити, критикувати... Труд і думки, вкладені в газету, не пройдуть даремно і простий папір стане могутнім засобом спілкування...

Ми йдемо на історичний факультет. В одній із аудиторій студенти читають щойно принесені газети, але... далеко не свіжі, газети двотижневої давності.

Ми запитуємо у студентів: — А де ж останній номер? Це ж старий.

— Останній? Та в нас вони взагалі рідко бувають. Так що це достатньо свіжий.

— Але чому ж рідко? Це ж університетська газета і її одержує кожний факультет.

Студенти сміються. — Ну, може, нам не вистачає. Не вистачає... На стіл в редак-

ції кожної п'ятниці лягають акуратно складені газети. Вони чекають, але розповсюджувачі не приходять, тому й читають студенти газети двотижневої давності.

Ми вирішили піти до філологів. Кому, як не їм в першу чергу цікавитись газетою. І правильно. У відсутності інтересу їм не можна зробити докору. Ті випуски, які потрапляють на факультет, розходяться вмиг. Але потрапляють вони сюди від випадку до випадку. І студенти, щоб одержати газету, самі поодинокі приходять до редакції. Але це ті, у кого знаходиться час для цього. А ті, у кого його немає?

— Тут ходить один викладач з українського відділення. Інколи дасть газету, отак і почитаєш, — говорить один з студентів.

І так на всіх курсах факультету. Газету розповсюджує не розповсюджувач, призначений комсомольським бюро, а по добрій волі доцент А. А. Москаленко, який справедливо обурюється таким порядком.

Але ж таке становище не тільки

на філологічному. На геолого-географічному факультеті справа дійшла до того, що, коли газету представ забирати викладач Я. Біланчин, вона взагалі перестала надходити. Очевидно, це повинно схвилювати комсомольське бюро і його секретаря В. Дадікіну.

На біологічний факультет газети теж доставляються співробітником О. Ільєвою. Але невідомо, чому комсомольське бюро факультету не спромоглося виділити розповсюджувача з числа студентів.

На фізичному факультеті на другому і четвертому курсах взагалі немає розповсюджувачів, на останній вона доходить теж випадково, навіть самі комсорги не знають, яким чином. Одного ж факультетського розповсюджувача назвати ніхто не може, та й по всій вірогідності такого просто немає.

Погані справи і на факультеті романо-германської філології. Незважаючи на те, що розповсюджувач був призначений, газета надходить в деканат, а на деякі кур-

си взагалі не потрапляє. Студенти третього курсу французького відділення (комсорг О. Тютюник) на запитання про те, чи отримують вони університетську газету, дали відповідь, що не вимагає коментарів:

— А хіба така є?

Коли ми задали питання, чому не проводяться передплата на університетську газету, секретарям комсомольського бюро факультету романо-германської філології В. Лазаренку і фізичного В. Комарчеву, вони відповіли: — В комітеті комсомолу нам про це нічого не говорили.

У всій цій історії не зрозуміло тільки одне: звідки у комітеті комсомолу така байдужість до власного друкованого органу?

Газета, яка при тій широкій аудиторії, яку вона має, повинна стати активним помічником в комсомольському житті університету, рупором інтересних ідей, припадає часом порохом на столах редакції. Як простий папір. І все це через погану організацію її розповсюджувачів. А вже коли говорити про папір, то не членом комітету комсомолу розповідати про паперову проблему.

Останнім часом, правда, чимало факультетів почали забирати свіжі випуски газети. Але чи можна поручитись за те, що це не випадкове явище. Певної системи в розповсюдженні газети все ж немає.

На історичному факультеті чомусь призначили одного розповсюджувача, з першого курсу, який повинен не тільки приносити газету на факультет, але й доставляти її на всі курси. А на третьому курсі хімічного факультету студенти, які передплатили газету, не бачать її, незважаючи на те, що на останні курси вона надходить.

Комсомольське бюро кожного факультету повинно призначити громадського уповноваженого за проведення передплати. На кожному факультеті повинен бути один розповсюджувач, який доставлятиме газети на факультет, а курсові розповсюджувачі — забирати на курс. А комітет комсомолу хотілося б побажати, щоб, видаючи комсоргам передплатні листи на комсомольсько-молодіжні видання, не забував нагадувати про передплату на свою газету.

Г. ЛАЛІТІНА,
студкор.

Меридіан дружби

НАШІ ТОВАРИШІ І ОДНОКУРСНИКИ

В нашому університеті навчаються студенти та аспіранти з 16 країн світу, для яких наш вуз став другим домом.

За роки навчання студенти і аспіранти повинні оволодіти величезним багажом знань. Це завдання ускладнюється тим, що разом з вивченням спеціальних дисциплін вони вивчають російську мову. Досвід минулих років показує, що студенти справляються з цим. Багато студентів по всіх предметах проявляють відмінні знання. До числа таких студентів належать в'єтнамські студенти — НГУЕН ТХІ ЗУНГ, НГУЕН ВЕН НАУ, БОЙ ТУАНГ, ВУ ТХІ ТХАНЬ, МАЙ ВАНКАМ, студенти з НДР — ЛАНГ ХАНЕ, ВЕРНЕР БЕРНДТ та багато інших.

Студенти-іноземці проявляють жвавий інтерес

до марксистсько-ленінської філософії та історії КНР, намагаючись зрозуміти суть суспільно-політичних процесів, що відбуваються в житті держав. Глибокі знання з цих предметів проявляють більшість студентів. Студенти з НДР і ЧССР беруть активну участь в проведенні політзанять в академічних групах. З особливою наполегливістю займаються вони вивченням профілюючих дисциплін.

Студенти-іноземці з великим бажанням беруть участь в громадському житті університету і в роботі наукових гуртків.

Вони не тільки успішно вчаться, але й активно відпочивають. Знайомляться з нашою країною, відвідують багато міст, здійснюють захоплюючі екскурсії.

Про все це й розповідає «Меридіан дружби».

у навчанні,
роздумах,
мріях,
на відпочинку

ВИЗНАЧНА ПОДІЯ В ЖИТТІ НДР

14 листопада в НДР відбулися вибори у Народну палату — вищий орган влади. Її передувала велика організаційна та політична робота. Партійні масові організації висунули своїх кандидатів у спільний виборчий список Національного фронту. У містах і селах кандидати народу зустрічалися з виборцями. В нашій республіці вибори — знаменна політична подія у громадському житті, яка яскраво свідчить про одностайність думок та інтересів всього населення.

Народна палата займається основними проблемами розвитку нашої держави, вона виконує з допомогою Державної Ради роль державного керівного органу у будівництві соціалізму, в боротьбі за забезпечення миру і рішення національного питання, приймає закони, виробляє плани розвитку народного господарства тощо.

Народна палата НДР — справжній народний орган влади. Тісний зв'язок з трудящими, чималий досвід депутатів

допомагають їм у роботі. Депутати користуються великим довірям виборців і спираються у своїй діяльності і на єдність народу, на всебічну підтримку населення.

У виборах в Народну палату беруть участь всі громадяни НДР, кому конституцією надано право голосу. Для тих, хто перебуває за межами країни, створюються спеціальні виборчі дільниці. Ми, студенти НДР в Одесі, теж взяли участь у виборах. Виборча дільниця була організована в університеті. Серед нас чимало тих, хто уперше брав участь у виборах. Для них вибори стали особливим святом у житті. Ми не мали змоги познайомитися з кандидатами нашого округу, але були досить інформовані про них їх діяльність.

Студенти з НДР, що навчаються в університеті, з великим піднесенням виконали свій громадянський обов'язок.

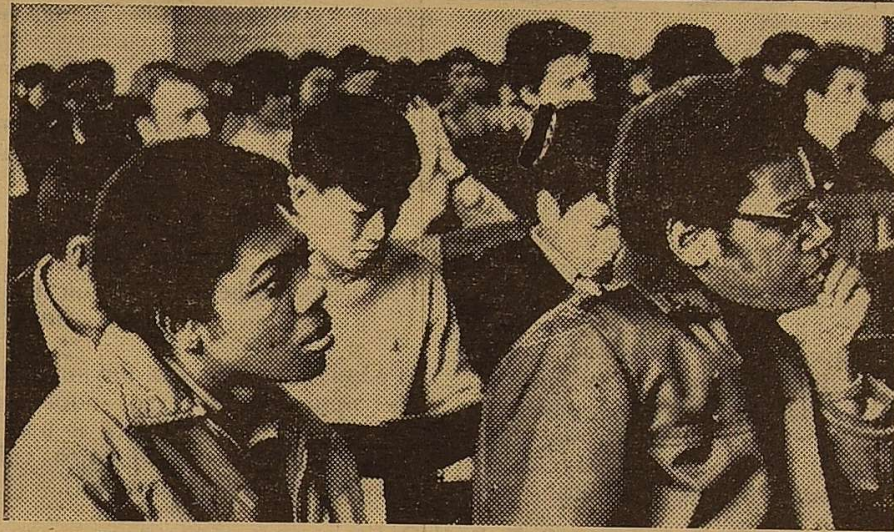
Урсула ХЕРГЕЛЬ,
студентка II курсу мехмату.

Разом навчаються і бувають на практичних заняттях наші студенти і студенти-іноземці.

На знімку: Гюнтер РАЙФ та Гудрун ЕРНЕСТ у складі своєї групи на практичних заняттях в хімічній лабораторії.

Фото В. КАМІНСЬКОГО.

Багато студентів-іноземців навчаються в нашому вузі. Активну участь беруть вони і в громадському житті, відвідують семінари, гуртки, вечори відпочинку. Керівництво університету часто проводить зустрічі, бесіди, з нашими іноземними друзями.

Фото В. ШИШІНА.

ЯКИМ БУТИ СТУДЕНТОВІ?

Студентське життя — найдорожчі роки. Яким воно повинно бути? Що хвилює сту-

дентів-іноземців? Про що вони мріють, сперечаються? Ось деякі їх думки й бажання.

Ми вчимося, оволодіваємо знаннями, намагаємося бути хорошими спеціалістами. Але сьогодні цього мало. До студента наших днів ставляться більш високі вимоги. Він повинен вже зараз готувати себе до відповідальної роботи викладача, організатора й керівника виробництва, що неможливе без глибокого оволодіння марксистсько-ленінською теорією, без уміння виховувати людей. На це звернув увагу учасників зльоту студентів Л. І. Брежнев.

Студент сьогодні повинен бути ще більш активним в навчанні та громадському житті університету, раніш повинен приступати до самостійної наукової роботи, прагнути до

практичного використання результатів своїх досліджень, працювати над актуальними проблемами, рішення яких чекають виробництво, промисловість, сільське господарство.

Студент сьогодні — це активний будівник комунізму, прикладом цього може бути багато радянських студентів: ті, хто вчиться і працює в будівельних загонах, в бригадах «цілінників», на будівництві учбових корпусів, активно беруть участь в громадському житті, роботі комсомольських організацій.

К. ШЕРВИНСЬКИЙ,
студент II курсу фізичного факультету.

Справжній студент повинен багато знати, щоб служити своєму народові, повинен вміти застосовувати теорію на практиці.

НГУЕН ТУН ВЪЕТ,
студент III курсу мехмату.

ки малюнком, але й гамою фарб, вони співали мені про красу». НГУЕН МАНЬ ХА, студент третього курсу мехмату.

«Я читав написи часів Великої Вітчизняної війни, які ленінградці зберегли на деяких будинках: «Громадяни! При

артобстрілі ця сторона вулиці найбільш небезпечна!» Однак, коли знаєш про це з книг, і зовсім інше — прочитати на стіні будинку, що зберегла сліди від осколків і куль.

Я бачив блокадний хліб, видався, яким героїчним був народ Ленінграда».

НГУЕН МАНЬ ТХАО,
студент третього курсу фізичного факультету.

ОДЕССА

Издаека приехал я сюда
Меня поражает твоя красота,
Гостеприимство твое, доброта.
Мне жаль, что уехать настанет пора.

Одесса! Сколько хороших друзей
Ты подарила душе моей.
Не хватает слов любви
Чтоб тебе открыть чувства мои!

Можешь гордиться своими людьми.
Лучших на свете трудно найти.
Их юмор и их доброта
Во мне останутся навсегда.

Клаус ЗОННЕНБУРГ,
II курс физического факультета.

Октябрь, 1971 год.

Допомагаємо друзям

Ранок. Сонце ще спить, а ми вже готові їхати до радгоспу. Сріблястий прозорий туман робить все навкруги нереальним, казковим. Але тепло. І день обіцяв бути прекрасним.

Автобус мчить по шосе. По сторонах — поля пшениці, соняшника. Й якась сама по собі виникає пісня — «Поле! Русское поле»...

Нас гаряче зустрічали керівники радгоспу, трудівники, відвели до гуртожитку. Багатьом пригадалися рідні села. Ось тільки дерева заважали до кінця повірити в це. На батьківщині наші будинки ховались в зарослях бамбука, апельсина, а тут — зелень вишень, груш, яблунь.

Працювалося нам легко. І

це в першу чергу пояснюється тією теплотою, з якою віднеслись до нас колгоспники.

ЧАТ ВАН КАМ,
студент III курсу мехмату.

і відпочиваємо

Влітку цього року група студентів-в'єтнамців відвідала Ленінград. І хоча екскурсія була короткою (10 днів) — вражень багато. Ось деякі з них.

«Що найбільше вражає — це Ермітаж. Немає слів, щоб передати красоту картин, що там знаходяться. Довго стояв я перед кожною. Вони говорили зі мною про красу творців їх, про красу Людини не тіль-

Про творчість великого письменника

Достоевський писав і формувався як великий художник-реаліст в той період, коли закінчилась діяльність М. Чернишевського і ще не почалась діяльність В. І. Леніна. Ф. Достоевський на собі виніс всі протиріччя цього складного періоду, коли центр світового революційного процесу переміщувався в Росію. Тому й зрозуміти Ф. Достоевського не можна, не розібравшись в характері протиріч того часу.

Напередодні 150-річчя з дня народження письменника журналом «Вопросы литературы» (1971, № 4) були намагання підвести підсумки висвітлення творчості Ф. Достоевського.

Літературознавці, критики, філософи, що брали участь в обговоренні, єдині в розумінні масштабності творчості Ф. М. Достоевського.

Серед робіт, виданих напередодні ювілею, треба відзначити роботу В. Кірпотіна «Разочарование и крушение Родиона Раскольникова» (М., 1970).

Видавництво «Наука» (Л., 1971) видало книгу «Достоевский и его время», спрямовану проти антиісторичних інтерпретацій спадщини письменника, які особливо розповсюджені в закордонному буржуазному мистецтвознавстві.

Високої оцінки заслуговує монографія М. Гуса «Идеи и образы Ф. М. Достоевского», що вийшла другим, переробленим виданням. Це одна з самих фундаментальних, заслуговуючих довіря робіт, виданих до ювілею.

Книга А. Гозенпуда «Достоевский и музыка», що вийшла у видавництві «Музыка» в Ленінграді, ставить завданням визначити роль музики в житті і творчості Ф. Достоевського, а також значення спадщини письменника для музики.

В книгу Павла Косенко «Иртыш и Нева», Двенадцать лет из жизни Ф. Достоевского-литератора», що видана в Алма-Аті до ювілею, входять дві документально-біографічні повісті «Сердце остается одно» і «Время и сердце». Значне місце в них займає тема зв'язків видатного російського письменника з казахською землею.

Є. М. ЗЕНЬКОВА.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

«ЧОРНОМОРСЬКУ КОМУНУ»

Обласна газета «Чорноморська комуна» широко висвітлює багатогранне життя Одеської області, а також події, що відбуваються в нашій Республіці, по Радянському Союзу і в усьому світі.

Редакція дбає, про те, аби кожен читач — робітник, колгоспник, моряк, будівельник, інженер і агроном, учений і службовець, комуніст і безпартійний, літня людина і юнак могли знайти в газеті цікаві матеріали.

Передплата ціна на рік — 5 крб. 28 коп., на шість місяців — 2 крб. 64 коп.

Завчасно передплативши «Чорноморську комуна» на 1972 рік, ви забезпечите регулярну доставку газети у Ваш дім.

РЕДАКЦІЯ
«ЧОРНОМОРСЬКОЇ КОМУНИ».

Ректорат, партком, профком та колектив філологічного факультету висловлюють глибоке співчуття професору по науковій роботі професору В. В. Фашенкові з приводу тяжкої втрати — смерті сестри.